

först måndagen d. 2 mars på middagen. Då var disputationen, som blifvit censurerad och godkänd af professorn i praktisk filosofi Johan Nelander, redan tryckt och sedan tvenne dagar tillbaka spikad och ventilationsdagen utsatt till d. 7. Colling blef naturligen ytterligt bestört öfver det utfärdade förbudet. I förhoppning att kunna få detta upphäfdt, anslog han endast, att ventilationen uppskötts och hemlighöll kanslerns skrifvelse. Han visade icke denna »för någon människa» och föredrog den långt mindre i konsistorium såsom han bordt. På samma sätt förfor han med kanslerns senare bref. Detta är anledningen till att ingendera af Löwenhielms officiella skrivelser i ämnet kunnat återfinnas bland Lunds universitets kanslersbref, och att konsistorieprotokollen icke innehålla någonting därom.¹ Huruvida Colling lyckats att på så sätt hålla saken hemlig, får lämnas därhän. Näppeligen kunde skandalen hindras från att blifva känd, åtminstone i akademiska kretsar.

Colling fann emellertid för godt att af egen drift sända sitt opus i tryck till Stockholm för kanslerns »nådiga genomseende», åtföljdt af en ytterst ödmjuk och servil anhållan om förbudets upphäfvande. I denna försöker han motivera valet af ämne och framhäfver den möda, som han nedlagt på dess utarbetande, »fast vår allmänna fattigdom gjort det kortare än jag welat, ehuru långt nog, om det skall blifva ett beständigt makulatur».²

När Löwenhielm fått skriften i sin hand och närmare reflekterat öfver sin åtgärd, måtte han hafva känt sig osäker, om han ägde juridisk och formell rätt att efter den nyligen utfärdade tryckfrihetsförordningens bestämmelser förbjuda ventileringen, sedan dissertationen censurerats af akademisk myndighet, ity att han hänsköt frågan till kanslikollegium. Dess ledamöter — själf var Löwenhielm sedan 1765 president i kollegiet — ville emellertid icke yttra sig i rättsfrågan, hvilken enligt deras uppfattning ankomme på kanslipresidenten i hans egenskap af kansler. De ansågo dock slutet af handlingen »så otjenligt, att disputationen ej lærer på det sättet kunna komma att allmän göras».³

Löwenhielm afgaf ej sitt svar förrän i slutet af mars. Orsaken till dröjsmålet kan måhända ligga däri, att han förhört sig på annat håll, huruvida förbudet kunde förenas med gällande lag. Vare härmed hur som helst,

¹ För denna uppgift har jag att tacka andre bibliotekarien vid universitetsbiblioteket i Lund fil. lic. G. Carlquist, som äfvenledes benäget tillhandagått med andra upplysningar.

² Colling till kanslern d. 5 mars 1767. Kanslersämbetets för Lunds universitet handlingar. *Academica*. RA.

³ Kanslikollegiums protokoll d. 13 mars 1767. RA.